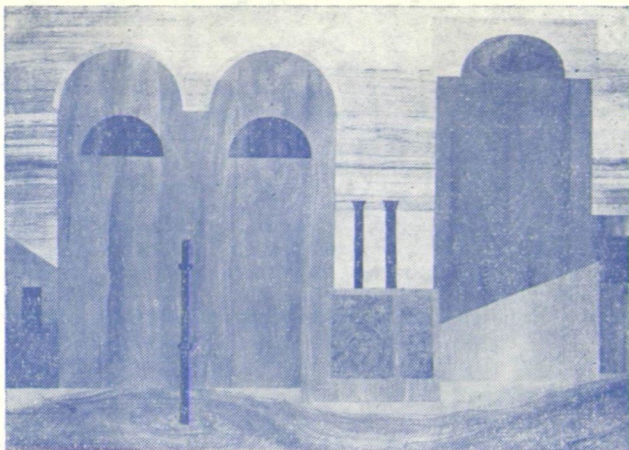

T. NAGY IRÉN
FAINTARZIAJA

Ennek a szép ívű útnak az ára azonban mindenképpen kifejezhetetlen. Nem lehet mércét találni arra az időre, ami a legelső vázlatok odavetéséből a méretpontos rajzok pauszpapírra másolásáig eltelt; és éppígy kifejezhetetlen az az óratömeg is, amit az egymást követő munkák „faanyagának” előteremtése követelt.

De főképpen arra kellett s kell még annyi érv, hogy a művészirányítók és művészetkedvelők belássák: egy eredendően új — és önálló! — műfaj jelentkezett az intarziával.

— Legfeljebb ha iparművészetnek tartják azt, amit néhányan csinálunk — mondja T. Nagy Irén —, pedig a mai intarzia több is, más is, mint a csupán bútordíszként ismert elődje. Az nem akart egyebet, mint egy-egy asztalt, szekrényt tetszetősebbé tenni, s ehhez elegendő volt néhány faféle mechanikus variálása. A képzőművészeti igényű intarziára viszont éppen a kifejezés szándéka, a más művészi ábrázolásokban is meglevő *mondanivaló* a jellemző. Ezért aztán itt nem is lehet ismétetni, séma szerint sorozatban készíteni a munkákat; a felhasznált fatípusok színétől, erezetétől függően csak egyszer összeállított *egyedi* darabok készülhetnek.

És nem is akármilyen „egyedi darabok”, hiszen a fa a maga különös adottságaival már eleve determinál.

— Nem alkalmas például — legalábbis tapasztalataim szerint — emberábrázolásra. A vonalas erek, a „natúr” árnyalatok idegenek az ember jellemző oldottabb vonalaktól, színektől. A mai modern, „megszerkesztett” városkép, vagy akár egy bátor fantáziával megkomponált üzem látványának felidézésére viszont igazán alkalmas az intarzia. De alkalmas minden geometrikusabb téma feldolgozására is! Az a fontos, hogy — miként Borsos Miklós tanította — az *anyagban gondolkodjon az ember*, a fában rejlő lehetőségeket használja ki.

Érdekes módon azért nemcsak a vonalzóval „helyre tett” valóság mutathatja meg magát a fa segítségével — alkalmas az intarzia olyan természeti szépségek felidézésére is, mint a virág. Aki T. Nagy Irén önálló kiállítását látta, az szép bizonyosságot szerezhetett efelől.

— A *Virág* című képpemmel valóban egy oldottabb témát dolgoztam fel, annak bizonyítására, hogy az egymást keresztező meg a párhuzamosan futó facsíkok megfelelő összeállításban azt is képesek elmondani, mi is egy lágyszirmokból, gyenge levelekből álló növényke...

Ez a remekbe készült munka egyébként nemcsak annak kiváló példája, hogy milyen tág témavilágból meríthet az intarzia, de annak is, hogy a legszebb értelemben vett *művészségnek* milyen fokára kell eljutnia a falemezek összerakosgatójának. A hajszálpontos vágás, a biztos helyreillesztés, a tökéletes csiszolás — mind-mind elengedhetetlen az igazán szépnek szánt alkotásoknál.

T. Nagy Irén — aki „civilben” a *Tömörkény Gimnázium és Szakközépiskola* művészstanára — erősen reméli, hogy szegedi kiállításának kibővített anyagát hamarosan Budapesten is bemutatathatja. Főképpen az *építészek* érdeklődésére számít, hiszen amit csinál, az elsősorban a modern épületek anyagihette világába illik, azok természetes önkifejezésével rokon.

AKÁCS LÁSZLÓ